

Dierenbeul vaak ook geweldpleger

Dierenmishandeling en huiselijk geweld gaan geregeld samen. Daarom is het van belang dat hulpverleningsinstanties en de politie hierop alert zijn en elkaar weten te vinden.

Een Amerikaanse vrouw werd veroordeeld voor het doden van haar kat door hem expres in de wasmachine te stoppen.

Een ongekend wrede dierenbeul teisterde de regio Twente in de periode van november 2000 tot 2004. Hij bewerkte geiten, pony's, paarden, een stierkalf en schapen met messen en stokken of doodde de dieren. Bij veel van de dieren verwijderde hij de geslachtsdelen of sneed deze kapot. Later bleek dat de 'Beul van Twente' ook verantwoordelijk was voor de moord op een dakloze man in 2003 en enkele steekpartijen op nietsvermoedende burgers. De Groningse politie arresteerde in 2001, Willem van E. op verdenking van diverse moorden. Hij bekende er drie. In 1975 was hij al veroordeeld tot achttien jaar cel en TBS wegens doodslag op twee vrouwen. Uit politieonderzoek kwam naar voren dat Van E. in zijn jeugd bekend was om zijn wreedheid jegens dieren. Zo had hij er plezier in honden te pijnigen, katten te verdrinken en eenden dood te trappen.

Voorspeller

Geweld tegen dieren als voorspeller van later gewelddadig gedrag tegen mensen wordt in de literatuur wel omschreven als de *cruelty link*. De laatste tien jaar mag deze relatie zich in een enorme belangstelling verheugen. Onderzoek en publicaties over de *cruelty link* zijn globaal in twee categorieën te verdelen. Ten eerste het genoemde voorspellende karakter van dierenmishandeling. Ten tweede geweld tegen dieren als onderdeel van huiselijk geweld, bijvoorbeeld als iemand een huisdier mishandelt, omdat zijn partner gek is op het beest. "Er is absoluut een relatie tussen dieregeweld en huiselijk geweld", stelt antropologe Janine Janssen. Zij is Hoofd Wetenschappelijk Onderzoek van het Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd Geweld van de politie Haaglanden en heeft veel gepubliceerd over dierenwelzijn. "Al vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw is er onderzoeksliteratuur te vinden over de relatie tussen geweld tegen dieren en huiselijk geweld, maar het is geen exacte wetenschap. Je kunt niet zeggen dat er een één op één relatie is."

Maar uit onderzoek, met name uitgevoerd in Angelsaksische landen, blijkt wel dat bij veel gezinnen waar dieren slachtoffer van geweld zijn, regelmatig ook gezinsleden de dupe zijn van mishandeling. Die link komt ook naar voren in het rapport 'Cirkel van Geweld' van Marië-Jose Enders-Slegers en Mark

Jansen. Zij deden in 2009 als eersten in Nederland onderzoek naar de relatie tussen (huiselijk) geweld en dierenmishandeling. "De politie zou daar meer bewust mee bezig moeten zijn", weet Mariëtte Christophe, commissaris van politie en Landelijk Programmaleider Huiselijk Geweld. "Agenten die worden geconfronteerd met situaties van dierenmishandeling moeten weten dat daar ook nog een wereld achter kan liggen en dus doorvragen op de situatie en het incident en het niet louter als een overtreding afhandelen. Maar dit verband is voor ons als politie redelijk nieuwe materie en het behoort nog niet tot het basismateriaal van de initiële opleiding. Daaraan moeten we werken."

Bewust

Een grote stap in de bewustwording werd gezet op 27 mei 2009. Tijdens een internationaal congres onder de naam 'Cirkel van Geweld, verbanden tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld' besloten de deelnemers tot de oprichting van de Taskforce Huiselijk geweld en dierenmishandeling. De voornaamste ambitie is bekendheid te geven aan de relatie tussen geweld tegen mensen en tegen dieren. Verspreiding van deze kennis moet een belangrijke bijdrage leveren aan het eerder opsporen, voorkomen en aanpakken van geweld in de samenleving. Dit zal een toename van meldingen van geweld tegen mensen en dieren tot gevolg hebben, volgens de leden van de taskforce.

De taskforce bestaat uit mensen uit diverse disciplines die met dierenmishandeling van doen hebben. Behalve Janine Janssen en Mariëtte Christophe zijn dat ondermeer oprichtster Marie-José Enders-Slegers, psychologe en specialiste op gebied van mens-dierrelaties, de directeur van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, een dierenarts, een jurist op gebied van dierenwelzijnwetgeving, een uitgever van diertijdschriften, een professor rechtsgeleerdheid van de Universiteit Tilburg en diverse beleidsadviseurs en -medewerkers betreffende dierenwelzijn en huiselijk geweld. Zij moeten kruisverbanden leggen tussen organisaties als politie, justitie, reclassering, maatschappelijk werk en advies- en steunpunten enerzijds en dierenartsen, artsen en dierenbeschermers anderzijds. Op die manier kan kennis worden uitgewisseld. "Want een politiemedewerker is geen dierenarts", zegt Janssen. "Maar het is wel handig als hij weet bij wie hij advies kan inwinnen." Andersom geldt dit natuurlijk ook. Dierenmishandeling is een groot probleem. In een opiniestuk in de Volkskrant stelde Bernd Timmerman, historicus, socioloog en voormalig adjunct-directeur van de Dierenbescherming, onlangs dat in Nederland vermoedelijk meer dan driehonderd- tot vierhonderdduizend dieren worden mishandeld. Verder meldde hij dat nauwelijks bekend is dat ruim de helft van de vrouwen die wegens mishandeling in een vrouwenopvang verblijft een huisdier heeft, zegt dat ook hun huisdier is mishandeld. Dierenartsen en dierenbeschermers blijken dus sleutelfiguren te kunnen zijn bij de melding en opsporing van huiselijk geweld. Dat geldt ook voor hondengeleiders van de politie, die

>>

■ Geweld

>> immers vaak op meldingen van dierenmishandeling afgaan. Een goede onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling kan dus vruchten afwerpen.

Slachtoffers

In de politieregio Twente krijgt deze samenwerking sinds een jaar of twee steeds meer vaste vorm, vertelt hondengeleider Andre Assink en tevens portefeuillehouder Dierenwelzijn.

“Wij hebben een dermate goed contact opgebouwd met de units huiselijk geweld, die elk wijkbureau heeft, dat we daar behoorlijke samenspraak mee hebben. Als de collega's ergens komen voor een melding van huiselijk geweld en ze zien dieren waarvan ze denken dat die ook slachtoffer zijn, krijg ik een belletje. Andersom is dat net zo. De meerwaarde daarvan is dat we meer dierenmishandelingen naar boven krijgen en de units huiselijk geweld eerder kunnen ingrijpen.”

Ook de contacten met de regionale dierenartsen zijn innig. Een paar maanden geleden nog kreeg Assink een telefoontje van een dierenarts die een vrouw met haar gewonde hond op consult had gehad. “Het vermoeden rees dat er sprake was van mishandeling. De dierenarts gaf specifiek aan dat hij ook de adoptiedochter van de vrouw had gezien en zijn twijfels had of het thuis allemaal wel goed zat. Wij hebben direct de unit huiselijk geweld van het wijkbureau ingeschakeld en waarschijnlijk was er inderdaad iets aan de hand in dit gezin. Er is dus sprake van een goede wisselwerking. We kunnen sneller zaken doen en eerder inspringen bij vermoedens van huiselijk geweld. Zo kunnen we samen veel leed voorkomen.”

Netwerk

Feitelijk schetst Assink hier de situatie zoals de taskforce voor ogen heeft. Die streeft ernaar op korte termijn een netwerk op te bouwen van professionals op het terrein van zowel huiselijk geweld als geweld tegen dieren: partners die samenwerken en hun krachten bundelen. Verder stelt ze zich ten doel de knelpunten die samenwerking in de weg staan op te sporen en uit de weg te ruimen. “Concreet doen we al veel aan huiselijk geweld en dierenmishandeling, maar dat moeten we in de praktijk nog wat meer samenvoegen. Tevens willen we het maatschappelijk bewustzijn van de onderlinge samenhang

De eigenaar van deze hond zaagde het dier zelf een poot af.

vergroten”, zegt Christophe.

Dat zou moeten gebeuren door lezingen en workshops te geven op congressen, universiteiten en hogescholen, artikelen te schrijven en studenten en projecten te begeleiden. “We willen het onderwerp op de agenda krijgen en zorgen dat er kennisoverdracht ontstaat. Hoe meer ogen ernaar kijken, hoe beter”, vervolgt Christophe. “Alle regionaal coördinatoren en taakaccenthouders huiselijk geweld zijn op de hoogte gesteld, dus we hopen dat zij in het dagelijks proces in hun korpsen en directe werkomgeving de informatie steeds delen en er alert op blijven. Op intranet besteden we er tevens aandacht aan.” Ook is een website in ontwikkeling. Het adres is www.taskforce-hg-dm.nl.

Alert

De Twentse hondengeleider Assink beaamt dat er binnen de politie steeds meer oog is voor dierenwelzijn. Dat zal alleen maar toenemen als de plannen van het nieuwe kabinet voor de invoering van een dierenpolitie doorgang vinden. “Zeker in Twente zijn we heel enthousiast bezig met het welzijn van dieren. Ook justitie hebben we mee. Hoe meer dierenwelzijnzaken we aanbrenge, hoe beter men ernaar kijkt en hoe alerter men wordt. En hoewel het niet altijd zo is dat bij dierenmishandeling ook sprake is van huiselijk geweld, komt dat wel geregeld voor. Alertheid blijft dus geboden. Als collega's mij bellen dat ze ergens zijn geweest waar een huisdier er niet goed uitziet, vraag ik altijd hoe de gezinssituatie is. Maar dan krijg ik nog te vaak te horen dat ze daar eigenlijk niet zo op hebben gelet. Ik blijf de collega's er dus op attenderen dat ze ook op dat soort zaken letten.”

Janine Janssen onderstreept het belang daarvan. Tegelijkertijd geeft ze aan dat de taskforce dieren niet ziet als bijproduct om huiselijk geweld te voorkomen. “Geweld tegen dieren is ook op zichzelf een zeer serieus onderwerp. Dierenmishandeling is niet alleen relevant omdat het geweld tegen mensen zou kunnen voorspellen. Achterliggende gedachte van de taskforce is dat geweld tegen dieren vaak samengaat met geweld tegen mensen. Nu is een politieagent geen dierenarts en omgekeerd, maar belangrijk is dat we de beroepsgroepen bij elkaar krijgen. Vindt een agent dat een huisdier zich wel heel vreemd gedraagt, dan moet hij weten waar hij dat kan melden. Want als er echt sprake is van geweld, dan kan er meer spelen. Maar het is te kort door de bocht om te stellen dat de kinderen ook wel geslagen zullen worden als de hond een gebroken poot heeft. Belangrijk is vooral dat iedereen ervan doordrongen is dat achter een dierenmishandeling mogelijk veel meer problematiek schuilt.” ■

Wilt u reageren op dit artikel?

Mail naar enik.van.der.veen@politieacademie.nl

Voor meer informatie:

PKN > Criminaliteit > Huiselijk geweld

PKN > Milieu > Dierenwelzijn > Dierenwelzijn controleren